

ZAMONAVIY PEDAGOGIK YONDASHUVLAR ASOSIDA O'QUVCHILARNING BILIM VA KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH

*O'zbekiston tumani 4-son texnikumi
Egamova Madinaxon Muxtorjon qizi
biologiya fani o'qituvchisi
Yo'ldosheva Malikaxon Rahmonjonovna
tarbiya fani o'qituvchisi
Mahmudova Gulsoraxon No'monovna
biznes asoslari fani o'qituvchisi*

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada zamonaviy pedagogik yondashuvlarning ta'lim jarayonidagi o'rni, o'quvchilarning bilim va kompetensiyalarini rivojlantirishdagi ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, interfaol metodlar, innovatsion pedagogik texnologiyalar, axborot-kommunikatsiya vositalari va kompetensiyaviy yondashuv asosida dars tashkil etish masalalari yoritilgan. Ta'lim samaradorligini oshirishda o'qituvchining innovatsion faoliyati va zamonaviy metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati ochib berilgan.

KALIT SO'ZLAR: Pedagogik texnologiya, kompetensiya, innovatsion yondashuv, interfaol metod, ta'lim sifati, zamonaviy ta'lim, kreativ fikrlash, AKT, kompetensiyaviy ta'lim, o'quvchi faolligi.

KIRISH

Bugungi globallashuv va raqamli taraqqiyot davrida ta'lim tizimiga qo'yilayotgan talablar tubdan o'zgarimoqda. Endilikda o'quvchilarga faqat nazariy bilim berish yetarli bo'lmay, ularda mustaqil fikrlash, muammoni hal qilish, jamoada ishlash va amaliy kompetensiyalarni shakllantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Shu sababli zamonaviy pedagogik yondashuvlar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylanmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, xalqaro standartlarga mos innovatsion metodlarni joriy etish va kompetensiyaviy ta'limni rivojlantirishga katta e'tibor qaratilmoqda. Prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan "Yangi O'zbekiston — yangi ta'lim tizimi" tamoyili asosida o'quvchilarning bilim darajasi bilan bir qatorda ularning hayotiy ko'nikmalarini rivojlantirish ustuvor vazifa sifatida belgilanmoqda.

Zamonaviy pedagogik yondashuvlarning asosiy maqsadi — o'quvchini ta'lim jarayonining markaziga qo'yish, uning faolligini oshirish va ijodiy fikrlash qobiliyatini

rivojlantirishdan iboratdir. Interfaol metodlar, axborot texnologiyalari va innovatsion dars usullari bu jarayonda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Bugungi kunda biologiya, tarbiya va biznes asoslari fanlarini o'qitishda ham zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning fanga bo'lgan qiziqishini oshirish, amaliy bilimlarini mustahkamlash va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI (METHODS)

Mazkur maqolani tayyorlashda pedagogik kuzatuv, qiyosiy tahlil, ilmiy-metodik adabiyotlarni o'rganish hamda zamonaviy ta'lim texnologiyalarining amaliy samaradorligini tahlil qilish metodlaridan foydalanildi.

Tadqiqot davomida: interfaol metodlarning ta'lim samaradorligiga ta'siri; kompetensiyaviy yondashuvning o'quvchi rivojidadagi o'rni; AKT vositalarining dars jarayonidagi ahamiyati; innovatsion pedagogik texnologiyalarning biologiya, tarbiya va biznes asoslari fanlaridagi qo'llanilishi ilmiy jihatdan o'rganildi.

Shuningdek, zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanayotgan o'qituvchilarning tajribalari tahlil qilinib, ularning amaliy natijalari umumlashtirildi.

NATIJAR VA MUHOKAMA

Ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish o'quvchilarning bilim sifatini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Ayniqsa, interfaol metodlarning qo'llanilishi o'quvchilarni dars jarayonida faol ishtirok etishga undaydi.

“Klaster”, “Aqliy hujum”, “BBB”, “Insert”, “Case-study”, “Debat” kabi metodlar o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Biologiya fanini o'qitishda laboratoriya mashg'ulotlari, virtual tajribalar va multimedia vositalaridan foydalanish o'quvchilarning mavzuni chuqurroq tushunishiga yordam beradi. Vizual materiallar va elektron resurslar murakkab biologik jarayonlarni sodda va tushunarli shaklda o'rgatish imkonini yaratadi.

Tarbiya fanida zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish o'quvchilarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Interfaol suhbatlar, rolli o'yinlar va hayotiy vaziyatlarga asoslangan topshiriqlar o'quvchilarda ijtimoiy kompetensiyalarni rivojlantiradi.

Biznes asoslari fanida esa innovatsion metodlar tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Amaliy loyihalar, biznes-reja tuzish, iqtisodiy o'yinlar va startup g'oyalari ustida ishlash orqali o'quvchilarda iqtisodiy tafakkur va moliyaviy savodxonlik rivojlanadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish bugungi ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismiga aylandi. Elektron platformalar, onlayn testlar, virtual laboratoriyalar va taqdimot dasturlari dars samaradorligini oshirmoqda.

Raqamli texnologiyalar asosida tashkil etilgan darslar o'quvchilarning mavzuga qiziqishini kuchaytiradi. Ayniqsa, multimedia vositalari orqali berilgan ma'lumotlar uzoq vaqt xotirada saqlanadi. Kompetensiyaviy yondashuvning asosiy afzalligi shundaki, u o'quvchilarning faqat bilim emas, balki hayotiy ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Natijada o'quvchilar o'z bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'qituvchidan ham doimiy izlanish va kreativ yondashuvni talab qiladi. Innovatsion metodlardan samarali foydalanadigan pedagog o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshira oladi. Bugungi kunda ta'lim jarayonida STEAM texnologiyalari, loyiha asosida o'qitish va muammoli ta'lim metodlari ham keng qo'llanilmoqda. Ushbu yondashuvlar o'quvchilarning tanqidiy va analitik fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik yondashuvlarning joriy etilishi natijasida:
o'quvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalari rivojlanmoqda;
kreativ fikrlash shakllanmoqda;
dars samaradorligi oshmoqda;
ta'lim sifati yaxshilanmoqda;
o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyalari rivojlanmoqda.

Shuningdek, zamonaviy metodlar orqali o'quvchilarni kelajak kasblariga tayyorlash imkoniyati ham kengaymoqda. Chunki bugungi mehnat bozori mustaqil fikrlovchi, kreativ va innovatsion yondasha oladigan mutaxassislarni talab qilmoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy pedagogik yondashuvlar o'quvchilarning bilim va kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Interfaol metodlar, innovatsion texnologiyalar va kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning faolligi, mustaqil fikrlashi va amaliy ko'nikmalarini rivojlantiradi. Biologiya, tarbiya va biznes asoslari fanlarini zamonaviy metodlar asosida o'qitish ta'lim samaradorligini oshirish bilan birga o'quvchilarning hayotiy kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Kelgusida ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt va innovatsion pedagogik metodlarni keng joriy qilish orqali ta'lim sifatini yanada oshirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim tizimini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
3. Ishmuhamedov R., Yo'ldoshev M. *Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar*. — Toshkent: Nihol, 2019.

4. Tolipov O'., Usmonboyeva M. *Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti.* — Toshkent, 2017.
5. Sayidahmedov N. *Yangi pedagogik texnologiyalar.* — Toshkent: Moliya, 2018.
6. Muslimov N. *Kasb ta'limi pedagogikasi.* — Toshkent, 2016.
7. Azizxo'jayeva N. *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat.* — Toshkent, 2015.
8. UNESCO. *Education and Competency-Based Learning.* — Paris, 2021.
9. OECD. *Future of Education and Skills 2030.* — Paris, 2020.
10. Karimov I.A. *Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuch.* — Toshkent: Ma'naviyat, 2008.